

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor. ·
Egyes számok 10 M.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: a dohánytörzsdékben.

Bródi hazafisága.

Többen irtak már róla, de nem tagadhatom meg magamtól azt az elégtételt, hogy alig egy-két hónap után mily fényesen beigazolta a külföld sajtója azt, amit az én magyar és keresztény lelkem akkor kifejezésre juttatott.

Aki érdeklődött iránta, tudja, hogy Bródi Sándornak *Tanítónő* című darabjáról szölok. Mikor nálunk színre hozták, felszisszentem. Elmondtam, hogy a darab tartalma mint kép nem igaz, *hazugság*. A tendenciája pedig nem egyéb mint a magyar faj ellen való *fekete gyűlölet terjesztése*. A legérzékenyebb méltatlankodás hangján tiltakoztam ellene, hogy a mi színházjáró publikumunk ilyen módon mutassák be a vidéki intelligenciánkat, hogy egy nem magyar véru, hogy egy, a magyar fajt gyűlölő tolforgató ellenünk öntse ki a fekete epéjét abban a helyiségben, amelyet a magyar szellem, a magyar műveltség és magyar haladás házi tüzhelyének szántak.

Tudom, hogy sokan meghallgattak, tudom, hogy sokan igazat adtak a szavaimnak; sokan nem hallgattak rám, voltak, akik elítélték, sőt azt a fájdalmat is éreztem, amelyet az egyik helybéli — igaz, hogy nagyon is fiatal — kritikus vagdalt a fejemhez, amikor „erénycsösznek”, „erkölcs-

bakternek” nevezett azért, mert a vidéki magyar intelligencia kipellengérezése, hazug megrágalmazása ellen tiltakoztam.

Elmult két hónap. Bródi Sándor darabja lefordított német nyelvre s a német lapok egyik a másik után a legélénkebb megbotránkozás hangján ír a darab tendenciájáról. Csak egyet-kettőt sorolok fel belőlük:

A „Frankfurter Zeitung” ismerteti a darabot a *megbotránkozás hangján, aztán így végezi*:

Azt mondják: hogy ez milliórajz! Ha abból áll a milliórajz, hogy az ember a legregibb és legelhasználtabb típusokat: a gyermekesen jó, öreg plebánost, a vakbuzgó, képmutató káplánt, az esetlen s a mellet felvilágosodott falusi tanítót, a pénzes pökhendi parasztot és az igazságtalan bírót — úgy állítja össze, hogy *egy fészkekajla gazember kerül ki belőle igen, realis piszkosban*: akkor ez valóban milliórajz. Azt mondják: jó, de ez mind olyan nagyon valódi! Helyes, én akár ei is hiszem. De hogy a nézőtérén nagy számban jelen volt és vaskos kézzel tapsoló magyaroknak miért fektült annyira a szívükön, hogy hazájuk műveletlenségének híret elterjesszék: ezt nem tudtam egészen megérteni.

A „Germania” című újság ezt mondja:

Mert ha az egész magyar birodalom (im. Madjarenreiche) dolga ilyen nyomorultan áll, mint e színdarab színterén, ha az emberek ott mind oly hitványak, durvák, züllöttek és gyalázatosak, mint elenyésző kivételrel ebben a darabban, akkor — ó, édes Ausztriám!

Mindezekhez a Budapesti Hirlap a következő megjegyzéseket fűzi:

legénység úgy bomlik utána. Hogyne, mikor ők is annyira szeretik.

Megis óvja édesanyja még a fuvó széltől is. Ha valami baja támad, éjszakát nappallá tesz, úgy virraszt mellette. Hej, ha most fölbredne, észrevenné, hogy az ágy üres! Hogy futna utána, hogy keresné sirva-ríva!

De nem is marad sokáig. Még három ház és kint van a temető szélén s onnan meg egy kőhajtásnyira sincs a puszkaporos torony. Turi Pista áll a sílbacon, meglepi. Visz neki meleg vacsorát. Ő maga főzte, nagyitokban, mikor édesanyja elaludt... Milyen jól eshetik szegénynek ebben a nagy hidegben!

Aranyos egy jó fiu az a Pista. Régi jó ismerősük, sűrű vendég a háznál. Ugy elbeszélgetnek néha egész délután, hogy észre nem veszik, mikor beesteledik. És a katonaruha úgy ráillik, mintha csak rá volna festve. Sokszor beszédközben tréfálkozik az édesanyja; azt mondja, hogy ha eltelik a három esztendő, egymáséi lehetnek. Ilyenkor ő is, meg a Pista is nagyot kacagnak. Furcsa lehet bekötött fejjel járni. Hogy nevetnek majd az ismerősök, mikor a lakzi után először megy vele nagy begyessen a Pista a templomba. Ha-ha-ha!

Tegnap délután volt náluk, akkor mondotta,

Ez a diadal azonban közelebből szemügyre véve, egy borzasztó csapás Bródy Sándor szegény hazájának. Le kell sütnünk a szemünket, a hajunkat szeretnők szegyenletünkben lépni azokért a szavakért, a melyekkel ellátnak bennünket a német birodalmi főváros kritikusa.

Igy van. Bizonyos, ha nem is egy faluban, együtt, hanem sokban elszórva megvan az a sok gazember és piszok, a miről a német kritikus beszél. Megvan nálunk, megvan másutt is. Azt is tudjuk Szvorényi könyvéből, hogy a költők auxézissal dolgoznak. El is vethetik ebben a súlykot, kivált ha egyebekben kárpótól a költő. Még azt is elviseljük, hogy a magunk közönsége előtt ostorozza bűneinket és hibáinkat a költő. De van mindennek mértéke és határa. A budapesti közönség a Vígsházban e tekintetben nem ismert se mértéket, se határt. Nem sokallotta sem a gazembert, sem a piszokt a darabban, sem a tapsot, sem a kihívást, melyel a költőt ünnepelte.

A berlini izlés más. Ott nem tudták ezt a miliót elviselni és egy német ember a fejét csóválva mondja: Nem értem, miért tapsolták oly buzgó tenyérral a magyarok műveletlen hírok illetén terjesztését.

Mit feleseljünk mi ezek után a németekkel, ha ócsárolnak, kisebbitenek és lenéznek bennünket? Minden panaszunkra s méltatlankodásunkra a szemünkbe vágják: Mit akarsz? Itt van Bródy, itt a Tanítónő, itt a tapsoló magyarok. Ilyen darabot német író nem merne írni a maga fajtájáról, ha mégis írna, nem akadna német színház, a mely előadja; ha ez is akadna, nem akadna német közönség, a mely nemzeti önértet hiján türelemmel végignézné, német kritika, a mely meg ne ostorozná.

Adtunk alkalmat, hogy a német tanítsa ki a magyart önértetre, fajtája és hazája tiszteletben

hegy el ne lopják.

Nagy bolondság ebben a hidegben ott álldogáltatni szegényeket. Egyedül sétáltatni őket alá s fel a temető mellett, mintha valami rettenetes drága kincset tartogatnának abban a rozoga épületben. Borzasztó valami is lehet a „Reglama”, hogy ilyesmiket parancsol. Pedig a Pista azt mondja, hogy ez a komédia csak annak a kedvéért történik. Hát még mikor lövöldöznek egymásra, az lehet iszonyatos. Azt is a „Reglama”, parancsolja, azt mondja a Pista. No, szeretné egyszer látni, mikor a Pista lövöldöz. Még so-hase látott puskát közelről. Juj, ő hozzá se merne nyulni ahhoz a gyilkos masinához, a melylyel a Pistáék úgy játszanak, mint a gyerek a nádszállal.

Mindjárt ott lesz. Már hallani is Pista kopogását. De megijed, ha ebben a nagy szürke kendőben hirtelen elébe áll. Azt hiszi, hogy valami elátkozott lélek jött érte a temetőből. Ha oda tudna szépen lopózni a háta mögé, nagyot kiáltana a fülebe: hujj de megrettenne!

Most fordult el a sarkon. Az állásából ki-vetheti, hogy ő az. Míg körüljárja az épületet, jó közel juthatni.

Mintha szárnya nőtt volna, úgy ment Piroksa

A reglama.

(Bakafőrtőnet.)

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Az idő éjféltre járt.

Hódy Piroksa fejére terítette édesanyja nagy szürke kendőjét s kisorsant a házból. Az ajtót se csukta be maga után, nehogy fölébressze anyját.

Mióta az apja meghalt, jobban vigyáz rá, mint a két szemére. Nem csoda, egyetlen gyermek. Tizennégy esztendő is alig van még, már is úgy kerülgetik érte a ház tájkát, mintha száz-ezreket köthetne a menyasszonykendője sarkába. Pedig csak annyjuk van, hogy akad mit a tejbé aprítaniok.

Hanem az aztán igaz, hogy Hódy Piroksának nagy Szeged városában nincsen párja se szépségre, se jóságra. Mikor vasárnaponként a nagy miséről kijönnek, valamennyi legény mind őt várja a templom előtt s ha ő elment, mintha mással se törődnének rajta kívül, egyszerre oszlani kezdenek. Királykisasszonynak vélnéd, ha látnád, hányan emelnek kalapot neki, míg hazaér. Leánypajtásai félve becégetik, mint valami gyöngé bimbót; szinte természetesnek tartják, hogy a

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOS

VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA, SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

0000079

tartására és megbecsülésére. Mi Noénak ama gyermekei vagyunk, a kik szegény apánk meztelességét nem eltakarjuk a világ szeme elől, hanem a mi takaró van rajta, azt is lerántjuk, hogy a világ prédájává tegyük őt.

Ez fáj nekem, amiről a Budapesti Hírlap oly igazán szólt. Tudom, hogy Berlinben az első lámpayásra huzták fel azt az embert, aki hasonló tendenciával merné kipellengérezni a germán fajt. Nézz meg valaki a Siegesäulet, a Siegesallet a parlament közelében. Mit lát ott a reliefeken? Erőtől duzzadó, csupa izom, csupa élet, csupa jövő németet, akik indulnak a világ meghódítására. Ott gyáva, ott elványadt csak az idegen, a francia, a nem német. Ott én csak irigyni tanultam a németet.

A múlt hetekben játszották nálunk a Jókévdű parasztot. Speciális berlini darab, ahol vagy háromszázszor adták elő. Mi azt mondtuk rá, hogy nem nekünk való, *immonádé* izú, hogy árpalén nevelték azt, aki ilyenben gyönyörködik. A Tanító minden szereplője csupa *gazembert* mutat be typusnak. Ugyebár tetszik érteni a különbséget a kettő közt.

Es most szegyenkezem, mikor tudom, hogy Berlinben eljátszották Bródy „Tanító-nő”-jét és a német lapok megbotránkozva, bennünket lesajnálva mondják:

„Im! hát ezek a magyarok?”

Ki fogja megmagyarázni nekik, hogy Bródy Sándornak fogalma sincs a falu életéről? Ő a Dob-utca évszázados gyűlöletében növekedett fel. Látott szolgabíró — gyűlölte; látott papot — gyűlölte; látott földesurat — gyűlölte; látott parasztot — gyűlölte. Az ő világa falun az a szűk, bűzös korcsma volt, ahol valaki pálinkát mért a parasztnak és dupla krétával irt neki. Onnan a söntésből a gyűlölet szemüvegén ő így látta a magyar világot. Csoda-e, ha csak gazembereket látott, akiket le kell tiporni a sárba, be-

mocskolni, legyalázní, hogy mindenki úgy gyűlölje, mint ahogyan az ő szíve gyűlölni megtanulta.

S ennek a szerencsétlen embernek ma már egész iskolája van. A hatvanas, hetvenes években mert volna így írni a magyarról, ilyen életképben merészelt volna bemutatni a világnak a magyar intelligenciát! Földöntetővé tették volna. Ma már a keresztény írók közt is gárdája van. Miért? Mert a Bródy Sándoroknak egész szervezett klakór-csapatuk vannak. Amit ők irnak, az jó, az az üdvösség, amit nem céhbéli ír, azt lehurrogják, letaposák, vagy legalább unisono agyonhallgatják. A közönség — ő a közönség nem gondolkodik. A közönségnek van szíve, de úgy érez, ahogyan elszongítják; van füle, de úgy hall, ahogyan a fülebe kiabálnak. A maga eszével, a maga szemével nem tud túllátni ismerete szűk határain. S nagy baj, hogy mindezeket még a keresztény vidéki zsurnaliszták egy része is követi. Hiszen a multkor vágta ki egy fiatal, épen a fönnebb említett kritikus, hogy magyar népszínművet nem lehet írni, már csak azért sem, mert a magyar föld nem terem többé Feledi Gáspárokat, *hanem csak Gonosz Pistákat*. Ismeri-e ez szegény jobban a vidéket, mint Bródy Sándor, aki még mindig azt hiszi, hogy a magyar kanász a szalonnatakaró újságpapír apróhirdetési utján szerzi a feleségét a harmadik vármegyéből?

Ezek után mit mondjak még. Azt, hogy a mostani tapasztalataim csak meggyőztek engem előbbi álláspontom igazságáról. Haladni akarok, de csak a régi alapokon, ami magyar, ami keresztény. És dolgozni fogok a Bródy Sándorok gárdájának nemzetpusztító, nemzetgyalázó irányzata ellen, *ha magam maradok is*.

Bilkei Ferenc.

UJDCNSÁGOK.

★ **Nagylelkű adomány.** Grünfeld Jakab a jótékonyaságról ismeretes nagybirtokos 50000 koronát tett le az alispán kezei közé egy Fejérmegyében felállítandó Lujza nevet viselő szanatorium felállítására. A szanatoriumban a megye tudóbetegjei nyernének elhelyezést és gondos ápolást. Grünfeld Jakab e nemes cselekedete nem szorul külön dicséretre.

— **A hitvédelmi kurzus** csütörtöki előadását Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök tartja a Szent István Teremben.

★ **Krisztusfej.** Bory Jenő októberi szoborkiállításán általános feltűnést keltett az a gyönyörű Krisztus-szobor, melyet a fiatal művész olyan nagy ihlettel és szerencsével mintázott. A szobor fejét külön is leöntette a művész, Platz Bonifác dr. ny. kir. főigazgató pedig carrarai márványból kifaragatta a művésszel. A pompás szobor a napokban készült el, s hogy a nagy közönség szintén gyönyörködhessék a remekműben, a tulajdonos szives engedélye folytán Klökner József leendő üzletében, a régi Csikós Endre-féle kereskedés kirakatában 10 napra kiállították. Szőnyeg háttér és délszaki növényektől körülveve meglépő hatást kelt a gyönyörű szobor. Az agyongyötört, a töviskoszorúval övezett, halálárfaradt Jézus képe, rajta a mélységes és mégis isteni fájdalom csodálatosan szépen jut kifejezésre a habhéhr fínom márványban. Ez a mű Bory Jenőnek olyan műve, a melyhez hasonló szepet alig alkotott még s Székesfehérvár büszke lehet művész fiára. Aki a Nádor-utcán jár, ne mulassza el a szép szobor megtekintését.

— **Előleptetés.** Halla N. János számtanácsos pénzügyi tanácsossá, Hertelendy Béla és Dénes Vilmos számvizsgálók pénzügyi számtanácsosokká, Illés József számlenőr pedig pénzügyi számvizsgálóvá nevezettek ki.

a temető szélén vezető ösvényen. Mászor napáldozat után a févilágért meg nem tenné ezt az utat, de most eszébe sem jut, hogy temető mellett jár. Itt a Pista nem messze!

Epen most ért a torony elé.

— Állj, ki vagy! kiált. Lekapja válláról a fegyvert s csövét magasra tartva, Piroška felé irányítja.

— Ezt se hittem volna, — gondolja magában Piroška, — hogy ekkorát tud kiáltani. Azt mondja, hogy állj, ki vagy. Majd megtudod, ha oda érek. Ilyen messziről csak nem kiabálók, hogy meghallják. Az kéne még, hogy fülebe jusson édesanyámnak. Meghasadna a szíve is.

— Állj, ki vagy? hangzott megint.

Piroška csak mosolygott, jobban a fejére huzta a kendőt s meggyorsította lépteit. Olyan furcsa volt neki ez a kiabálás, hogy majd elkacagta magát. Erről nem is szóltott neki a Pista semmit. Milyen bolond is az a „Reglama.” Bizonyosan ezt is az parancsolja.

— Állj, ki vagy! harsog a szó harmadszor is s a fegyver eldördül az ő kezében és Piroška nagyot sikoltva elbukik.

Turi Pista megtántorodott s kis hujja volt, hogy a fegyvert el nem ejtette. Nagyon ismerős volt ez a hang s nem tudta hamarjában, kiéhez hasonlított. Piroška eszébe se jutott. Akkor aligha másodszer is el nem csattan a puská, de az ő szívének tartva.

Szeretett volna odamenni, hogy megnézzé, ki az, de annak lsten tudja, mi lehet a vége. Katonáknál nem tréfáznak, különösen az ilyen dologban.

Az őrszobában aludtak. Sokára jöttek ki a lövés után, az őrség feje, a káplár, meg két katona.

Bevittek volna a halálnak vált betegét az

őrszobába, de akkora már ott volt a temetőcsész s azt mondta, hogy jobb helye lesz annak náluk, engedjék meg, hogy bevigye. A káplár előbb meg akarta nézni, de nagyon sötét volt s lámpa nélkül jöttek. Megállapította hát csak, hogy a sebesült nőszemély. Azután azt felelte a temetőcsésznek, hogy nem bánja, ha beviszik a csészébe, de úgy vigyázzanak rá, mint a szemük fényére, mert ő minden órában megnézi, nem szöktették-e el. Aztán nagy álmosan visszafordult a két kísérőjével egyetemben az őrszoba felé, utközben odament Turi Pistához s megveregette a vállát:

— Derék öreg baka lesz belőled! Mászor azonban ha a fegyvert használod, a lábára célozz, ne a mellére. Valami fehér cseléd a szerencsétlen, de biz én meg se néztem, micsodás. Nagyon be volt takarózva s elég annak a maga baja, nem igen vizsgáltam.

— Tizedes ur, váltasson fel. El kell mennem. Megnéztem, ki volt.

— Micsoda? Váltasson fel. Kid vagyok én? Előljáród, föllebvalóid... Gyaltatod meg a nyelvéd, ha beszélni akarsz, mert majd meggyaltatom én, de nagyon. Két órát kell állanod. Most még félórát se mult, hogy kijöttél. Majd annak idején fölvaltatlak, addig nem. Akkor is csak úgy nézed meg, ha én küldelek; különben nem.

Pista tisztelgett. A tizedes fogadta s látat fordítottak egymásnak.

A káplár is, a katonák is boszankodtak. Nem a miatt, hogy a Turi Pista ilyen bolondságot kívánt, hisz annak a dolgát elintézték hamarosan, hanem a miatt, hogy ez az eset történt. Alhatott volna az egész őrség nyugodtan és fölverik őket. Ha a tizedesre rá nem jön a köhögés, elaludtak volna talán még az uton.

A temetőcsész, úgy látszik, számított az ő éberségükre s nem sokat törődött a káplár parancsával. Bekötötte a leányka mellén tátongó sebet, ahogy tudta s elvitte haza a karján. Megismerte, hisz ki ne ismerte volna a szép. Hódý Piroskát hisz közel látkak a temetőből.

Hódýék nál csak annyit tudott mondani, hogy lelötte a silbak.

Mire megvirradt, annyi volt a nép a Hódýék házában, mint valami bucsujáró helyen.

Hódý Piroška ott feküdt a patyolat ágyon mozdulatlanul. Édesanyja zokogva, kezefejét tördelve térdelt mellette.

Harmadik orvosért küldöttek. Kettő ki próbálta már a tudományát, nem tudta csak föl se ébreszteni.

Orcái rózsái lehullottak s csak csöndes lihegése mutatta még, hogy él.

Nagy sokára kinyílt a szeme, magához tért. — Jaj, Piroškám, mit tettél, siránkozott a szegény övezgyasszony.

— Meggyógyulok, édesanyám, csak ne haragudjék. Ugy-e megbocsát? En voltam a hibás, nem a Pista, mert neki a „Reglama” parancsolta. Ugy-e, édesanyám, megbocsát?

— Megbocsátok, gyöngyöm, csakhogy még egyszer beszélhetek veled.

— A Pistának is, édesanyám?

— Annak is, én legdrágább kincseim.

— Mert nem ő volt a hibás, hanem a „Reglama” Az parancsolta neki.

Ujra lecsukódott a szeme, s egy könnycsepp ragyogott rajta.

Édesanyja ráborult, lecsókolta. Piroška megölelte s el se eresztette többé.

Lakatos Sándor.

Verebi Végh János 92. évös. Fejérvármegye-Nesztora, Verebi Végh János nagybirtokos életének 92 ik évét 29-én töltötte be rokonságának, családjának és nagyszámú ismerőseinek nagy öröme. Az ünnepség a legszültebb családi körben folyt le, 9 órákor hálaadó sz. mise volt a verebi templomban, melyet Látics György pázmáncsi plebános olvasott, V. Végh János, kuriai bíró az ünnepelt fia pedig megható dallamokat játszott az orgonán. Délben fogadás és lakoma volt az ünnepelt házában, melyen a Fláth, Meszleny, Sárközy és Kenessey családok képviseltették magukat. Tejjés egészség, bámulatos szellemi frissesség jellemzi még most is az ünnepeltet.

A Bory-kiállítás tészsorsjátéka február hó 21-én d. e. 11 órákor lesz a Belvárosi Kath. Kör helyiségében. Eddig a pénzügyminisztérium hivatalos engedélyokmányának késése miatt maradt el. Sorsjegyek még mindig kaphatók a Fejérmegyei Napló szerkesztőjénél.

A kiállítást rendező bizottság.

Kinevezések. Szokoly Dezső vármegyei irnok-gyakornokot díjnokká nevezte ki az alispán. Az elhalálozás folytán megüresedett adonyi járási irnoki állást Schober Lajos vármegyei díjnokkal töltötte be a főispán.

Dr. Tóth Loránd, — Tóth István nyug. városi főjegyző fia — földmívelésügyi minisztériumhoz fogalmazó-gyakornokká nevezetett ki.

A Kath. Kör teastélye. Kath. Körünk régi hegymányához hiven az idén is ki fogja venni részét a farsangból. Tavalyi teastélyeinek jellegével s méreteivel az idén is rendez teastélyt a Szent István teremben. A teastély idejét f. hó 22-ére hétfő estére tűzte ki a rendezőség. Programja még nincs megállapítva, de annyit mondhatunk, hogy olyan vonzó és előkelő lesz, mint a tavalyi teastélyeké.

Közigazgatás a vármegyén. A vármegye tegnap tartotta közigazgatási bizottsági ülését a főispán távollétében Szűts Jenő alispán vezette. Lefolyásáról a következőkben emlékezzünk meg: Az alispáni jelentés fontosabb dologról nem emlékezett meg: A Szentgyörgy kórház elmeosztályán minthogy több beteget más helyre vittek, semmi fennakadás nincs. Etyek, Ráckeresztúr községekben eszközölt képviselőtestület választását szabálytalanságok miatt megsemmisítette.

A főorvosi jelentés szerint a múlt hóban a megye területén házasságra lépett 221 pár, születet 696 egyén, férfi 364, nő 332. A halálozások száma 429. Születési többlet 254. Beteg volt az összes lakosság 1,7%, gyógykezelés alatt volt a betegek 99 százaléka. Uralkodó megbetegedések voltak a kanyaró és influenza. A kanyaró különösen a megye délkeleti felén uralkodott.

Az államépítészeti hivatal jelentette, hogy a Délvasut helybéli állomása a közigazgatási bizottság megkeresésére immár két jegypénztárt foglalt ki. Ezzel eloszlatta a jegypénztári forgalomnál levő torlódást.

A közigazgatási bizottság feterjesztést tett a DV. igazgatóságához, hogy a „Polgárdi” vasut állomást ezután „Kis Csőr” néven szerepeltesse. A felterjesztést azzal okolja meg, hogy Polgárdi község 4 km. távolságban esik az állomástól, még ellenben Kis Csőr puszta épen az állomás közvetlen közelében terül el.

Molnár Dezső tanító Ercsiben izr. magán iskola nyitására kért engedélyt. A bizottság pártólág terjesztéssel a kérvényt a minisztériumba, mert az izraelita tanulók vallásoktatása csak a magán iskolában nyerhet kielégítést.

Az ülésen előforduló egyéb fontosabb eseményeket lapunk más helyén tárgyaljuk.

Az ülés 12 órákor ért véget.

A tudóbajosokat gondozó intézet január havi kimutatása. A lemult hóban az intézet 726 kor. 13 fillért fordított a szegény tudóbajosok gyámolítására. Kintalványozott ezen összegnek megfelelően 2042,5 liter tejet, 41,75 kiló vaját, 94 kiló lisztet, 139 kiló burgonyát, 2495 kiló kenyéret, 7,5 kiló rizst, 5 liter babor, 1 kiló borsót, 16 kiló húst, 760 kiló fát, 140 kiló szenet.

Lakbér pótlás fejében fizetett 64 koronát, vidékieknek pedig 49 kor. 40 fillért utókötség megtérítése gyanánt.

Előadások. Szabad licium vasárnapi előadását Vida Pál kir. számvizsgáló tartotta, aki gazdag tapasztalataiból mutatott be néhány érdekes képet, a természet zsufolásig megtöltő hallgatóságának. Konstantinápolyban szerzett megfigyeléseit mondta el a rendkívül élvezetes formában. Az előadót, valamint Medgyaszay Jenőt, a színtársulat kedvelt tenoristáját, aki néhány szép szülő énekekkel gazdagította a licium programját, lelkesen megtapsolta a hallgatóság. Még néhány monolog és egy mulattató színjáték alkotta a programot.

A Népakadémiában Halnek Béla hitoktató tartott értékes és tanulságos előadást a babonáról. A népbabonának elterjedt fajait és módjait szedte sorra és ostromta szellemes fejtegetésével. Az előadást szórakoztató színjáték követte.

Széchenyi-estély Mórón. A Fejérmegyei Széchenyi Szövetség társulva a móri rendező bizottsággal, 1909. évi február hó 20-án, a móri kath. kör Szent Imre termében jótékonycélu Széchenyi estélyt tart. Az estély a székesfehérvári m. kir. honvédezenkar közreműködésével matinéval kezdődik. Az ünnepi beszédet ft. dr. Vass József ur mondja. Közreműködnek még Gravach Tivadarné urnó Budapestről s a móri kath. kör énekkara. Az estély kezdete pont 8 órákor. A jótékony célra való tekintettel felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázz. Személyjegy 3 k., családjegy 6 k.

Az árvizkárosultaknak. Lapunk legutóbbi számában közzétett felhívásunkra, a melyben a a székesfehérvári árvizkárosultakra hivatuk fel a jászivek figyelmét, megjött az első válasz. És pedig:

Özv. Zichy Jánosné grófné	50 k. — f.
Zichy Viktória grófnő	25 k. — f.
Zichy Lujza grófnő	25 k. — f.
Pechó József	1 k. — f.
Nikority Julia	70 f.
Berger Karolin	50 f.
Sziládi György	50 f.

Osszesen 102 k. 70 f.

A jó Isten fizesse meg. Szolgáljon követendő például másoknak.

A sárkereszturi népszövetség beszámolót tartott a múlt év eredményeiről s egyuttal új toborzást indított. A tagok száma jóval több mint tavaly; eddig 135 tag iratkozott be Szauer László plebános helyi igazgatósága alatt.

Vasutasok bálja. Sikertült bált rendezett szombat este a M. Sz. K. O. Vasutas Szövetségének helybéli csoportja a Magyar Király szállodában. A szépen díszített természet zsufolásig megtöltötte a közönség. A négyest mintegy 100 pár táncolta. A tánc csak a késő reggeli órákban ért véget.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó ismerősök, kik felejthetetlen jó férjem elhunytá alkalmából súlyos fájdalmamat részvétükkel és koszoruk küldésével enyhíteni szivesek voltak, fogadják mindnyájan ezuton hálás köszönetemet. — Székesfehérvár, 1909. febr. 8. Özv. Vály Istvánné.

Az árviz. Székesfehérvár megszabadult már a jéghideg rémtől. A vágóhíd mögötti területet kivéve, mindenünnen eltakarodott már a víz. Az ár ott is apadt, de a mélyebben fekvő házak még most is vizzel vannak körülvéve. Az aszalvölgyi csatorna olyan mint eddig volt, csendes, sekély vizű, csak a partra rakodott iszap mutatja, hogy négy nappal ezelőtt mekkora legénnyel volt dolgunk. Természetes, hogy mindebben nagy része van az újra beállott nagy hidegnek, mely megakadályozta az olvadást. A szőlőhegyen a pince tulajdonosok most lassanként hozzák helyra az árviz okozta veszedelmet. A vizzsivatgyuk állandóan dolgoznak. Még a hegytetőnél levő püspöki

pince is teleszaladt vizzel. Bámulatos, hogy mit csinált a vízáradat a földökkel. A gazdák alig ismernek rá a jó öreg, kövér hordóikra. Mind farsangi táncot járt. A sárókból a pincésipba, a pince elejéről a jó Isten tudja, hova vándoroltak. Iszap pedig annyi van, hogy napokig tart a takarítás.

A vidéken szintén megszünt már a veszedelem, amely különösen Pátkán, Zámolyon, Alcsuton volt erős. Pátkán emberélet is esett áldozatul.

A január 30. Széchenyi estélyen a szövetség céljának előmozdítására felülfizetni szíveskedtek: Prohászka Ottokár, Vajda Ödön és gróf Zichy Rafael 50—50 kor., Huszár Dezső, báró dr. Mandorff Géza, Pajzs Gyula, báró Trautenberg Frigyes 30—30 korona, gróf Eszterházy M. Mór, gróf Zichy János 25—25 korona, Detrich Zsigmond, Dieballa György, gr. Meran János, Meszleny Pál, dr. Sára Gyula, Turján József és Rauscher Béla, Várossy Gyula 20—20 kor., N. N., Lauschmann Gyula dr. 14—14 korona, Balassa Sándor, dr. Bierbauer Viktor, dr. Czapáry László, Kaltenecker Márton, Köhler Albert, Kuthy József dr., Pék János, Reé István, Szabó Sándor, Szuborits Jenő, Vass József dr., Zaly Mihály 10—10 korona, Blauhörn Jénő 7 korona, Brunnel Gyula, Vitéssy József 6—6 korona, Csöngedy Gyula, Mészáros Amand, Pfann István és Sipos Sándor 5—5 korona, Cszimadia József, Kéry Ferenc, Kyeré Rudólf 3—3 koronát. A nemesszivű adakozók ez uton fogadják nemes adományozásukért a rendezőség szives köszönetét.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősekké les rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a

SCOTT-féle Emulsiót.

Az Emulsió valóban a SCOTT-féle módszer védjegye — a halast — kérjük figyelembe venni!

Orvosok és bábák az egész földkerekségen állaadóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió-t,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, a melyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 00 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ésküdszéki tárgyalások.

III. nap.

Halált okozó súlyos testisértés.

Annak idején részletesen megirtuk, azt a gyilkosságot, amelyet Dömök István sárbogárdi vasuti őr követett el a múlt év nov. 22 énnék éjszakáján. A feleségét ölte meg, akivel már régebbi idő óta állott hadi lábón. Az említett éjszakán ittasan tért haza s ittassága újra veszekedésbe sodorta, s így feldult lelki állapottal ragadta meg a nagy kést, hogy halalos döfést ejtzen feleségén.

A pénteken történt tárgyaláson bevallotta bünet Dömök István, mentségére csak azt hozta fel, hogy nagyon ittas volt és nem tudta mit csinál, amikor halálra sebesítette feleségét. Az esetnek szemtanuja nem volt s így tanu vallomások nem erősítették meg szavainak igazságát. A kihallgatott vendégiös, akinél a gyilkos Dömök tétének elkövetése előtt bort ivott; azt vallotta, hogy ittasan távozott a korcsmából.

Délben a tárgyalást félbeszakították s d. u. 3 órára kérték be a felvett kérdésekre adandó feleletet.

SZINHÁZ.

Szombat, febr. 6.

Hárompár cipő. Fábán Linka jutalomjátéka. Régi, csupa helyzet-komikumon épülő játék Becsület és jóakaratu. Nincs más vágya, csak az hogy a közönség vékonya megfájduljon a kacagástól. No ezt vigan el is érte. Persze az est főhőse Fábán Linka volt, a ki ugyancsak helyre suszterné volt, s a ki mindenütt uralkodott a hullámokon és kibogozta a legkeményebbet a hullámokon csomókat is. Élénk temperamentuma, kacagó jókedve önkéntelenül belekapaszkodott a publikumba, a mely végéig alig érő jókedvvel mulatott az ő sikerült-játékán és mókáin. Az éneket még talán annál is jobban élvezte. A színező ének művésznője fenomenálisan csillogtatta talentumát. A lágság, érc, érc, gyengédség, hatalom mind-mind érvényesült hangjában. Persze ehhez hozzájárult Millöcker pompás zenéje és Fábánnak jó partnere volt Inke a suszter szerepében. Kovács jó bórziáner volt, a ki mást se jött mint a négy forint februári gázsiját (épen annnyi jutott neki) olvasgatta — persze milliókban s a hausse és baisse izgató hullámszája közt. Sinkó, Veró, Gyenis hasonlóan derekasa segítették kiérdemelni azt a szép virágkiállítást, a mely a mai estén persze — és méltán — Fábiant illette.

Vasárnap, febr. 7.

Forradalmi nász. Irta Sophus Michaelis. A hire rég megelőzte. Újságot olvasó ember érdeklődve olvasta, hogy a Forradalmi nász nagy mű. S most mikor láttuk, megdöbbenve, szinte elképzelve álmélkodunk fölülte, hogy a színházi műsornak ekkora szenzációja van, a melynek a híret, sikerét sippal, dobbal, réztrombitával kell hirdetni.

Ez a darab két okból roppantul érdekes. Először a tárgya, másodsor a szereposztás miatt. A francia forradalom rémes napjait mutatja be a maga véres kegyetlenségével, a mult idők, gyengéd vagy bünsöd tradícióinak irgalmatlan összeiprásával, mikor az évezredes jogok helyén a népjog, avagy mondjuk: a fölséges nép, vagy még inkább: a zsarnok népfélség lett az úr. Nem azt akarjuk mondani, hogy helyeseljük. Dehogyan. Azonban érdekes, mint az áríz, a melyet szintén megbámultunk. A történelemből tudjuk, hogy így volt s igaztalan érdekes nekünk, mert látjuk is azt, a mi egybeült olvasatunk. A tartalma következő: Ernest des Tressailles (Gyenis) és Alaine de l'Estolle (Veró Janka) esküvőre készülnek. Mindakettő régi előkelőség. Jön azonban a forradalom, amely gyűlöli az arisztokratát. Ernestet a boldogság küszöbén, a nász előtt halálra itélik. Gyűlölet árad feléje különösen a Prosper komornik (Inke) ajkáról, aki fanatikusán gyűlöli az osztrákot. (Ezt mi is szívesen tapsoljuk.) A vőlegény nyomorult szerepkörbe esik. A halál előtti félelem annyira gyávává teszi, hogy még ifju felesége is megutálja. Jönnek a forradalom

emberei: Montaulup (Kovács), Marc-Arron (Déri), Davon (Vámos), egyik vérszomjasabb mint a másik. Ernest pisztolyt fog Marc-Arronra, az közönyösen várja a halált. Ott a nyomorékká tevő gyávaság, itt a példátlan elszántság, oly csodálatos ellentét-képeznek, hogy nem csoda, ha a két ember közt az ifju asszony kegye a jakobinus felé fordul. A jakobinus fölcseréli ruháját Ernestével, azt kiszabadítja, ő pedig él az alkalommal. Aztán oly szépnek találja az életet, hogy őt is megszállja a halál előtti félelem és menekülni szeretne. De csak rövid időre. Az elszántság felülkerekedik. Megveti az életet és elveti magát a katonák által. Mindez annyi borzalom, annyi meglepetés közt megy végbe, hogy a közönség szinte visszafojtott lélekzettel lesi a percről-percre érdekesebb jeleneteket.

A darab másik előnye: a remekbe készült szerepek. Rég láttunk darabot, a melynek alakításai még a gyengébb színészeket is annyira hivatásuk magaslatára emelték volna, mint a Forradalmi nászé. A szenvedélyes, szeretni tudó Veró a változatok hullámai közt meglep bennünke. Dérre mintha ráöntötték volna a dacos, elszánt, halált kereső jakobinust. Kovácsné! szinte várjuk, hogy mikor cseppen le a két ajka csúcsáról az üldözötték vére, olyan vérszomjas akár Marat, vagy Robespierre. Inkné! meg rajongóbb forradalmárt faragni se lehetne (nem hiába készült házassodni!) Gyenis a valóban nehéz szerepet kitünően állja, Batori, az egyetlen, aki derűt varázsol ajkunkra, szintén helyzete magaslatán áll, Sinkó pedig olyan szerepet kapott a komornában, hogy talán a legjobb a mit az idén egyáltalán játszott. Szóval a nálunk elképzelhető leg-tökéletesebb szereposztás, az elképzelhető leg-tökéletesebb játék, egy olyan érdekes tárgy fundamentumán, a melyet kár lesz meg nem nézni.

A közönség mint tegnap — jó háromfartály házat csinált.

Eladó urilak Baracson.

Fehérmegyében, országot mellett, közel közel Dunaföldvárhoz, 7 szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, nagy pince és nagy istálló, kocsiszin, 3 hold kert, tetszésszerű mennyiségű kiténő szántófölddel előnyös feltételekkel eladó a

Dunaföldvári Takarékpénztárnál
Dunaföldváron.

Az ingatlan azonnal átvehető.

Az esküdtbírósg a következőképen alakult. Elnök: Siposs Sándor, szavazó bírák Rhusz Gyula, Csapó Gyula. Ügyész Hajtsék Gyula dr., védő Krausz Emil dr.

Ítéltre csak a késő estéli órákra került a sor. A vádlottat az esküdtiek verdiktjé alapján 4 és fél évi börtönte ítélt az esküdtbírósg.

IV. nap.

Szándékos emberölés.

A pusztai népének életéből vett esemény játszódt le a tegnapi esküdtszék előtt. Stroger Gyula homlokon szúrta Szabó István legény-társát, aki a kapot s ebbe néhány óra multán elvérzett. A gyilkosság, mint annak idején részletesen foglalkoztunk véle, apró csetepatéből keletkezett. Nagy dárídót csaptak Sárpentele pusztai legényei; eközben csupa tréfából Stroger Gyula, akiben már javában tasziglódott a jókedv, kitűtötte Szijj Istvánnak kezéből a bort. Ebből összekapaszkodott, majd szenvedelmes dulakodás lett, melynek egyik fázisaként Szabó István Stroger Gyulát arcútlította. Stroger visszaakarván adni a kölcsönt, neki húzódozkodott a megtorlásnak, társai azonban, akik látván a sértett legény eszeveszett haragját, visszatartották a megtorlástól. Stroger erre eltávozott a mulatság helyéről. Hazament, de midőn mindenki elaludt, felkelt és Szabó István lakására rontott. Az alvó legénynek fejébe szúrta bicskáját, aki rövid szenvedés után ki-szenvedett.

A tárgyalás tegnap folyt le. Elnök volt Tömöry József, szavazóbírák Rhusz Gyula és Csapó Gyula. Jegyző volt Horváth Gyula. A vádat Hrabovszky Aurél ügyész, a védelmet pedig Krausz Emil dr. képviselte.

Szavazóeszküdtök lettek: Édes István, ifj. Almásy József, Berregi György, Szávits Miklós, Fister János, Csikes János, Zimmermann János, Akkermann István, Szemere Ödön, Tóth Imre, Füzék Lajos és Fischof Izidor. Pótesküdtök: Héra Károly és Szing Ignác dr.

A vád és védőbeszéd elhangzása után az esküdtök szavazására vonultak vissza s Stroger az ellene emelt vádban büntönek mondták ki s az alapon a bíróság kilenc évi börtönte ítélt.

V. nap.

Halált okozó súlyos testisértés.

Kronota Péter szadlovai illetőségű horvát anyanyelvű bányamunkás büntügyét tárgyalta a mai esküdtbírósg. Kronota Péter Battyány Lajos gróf polgárdíi bányatelepének munkása megszurta Spolarits Pál munkástársát, aki belehalt seibe. Az összekapas ártatlan jellegű tréfálkozásból keletkezett. Kronota és Satics munkások tréfálkozva veszedtek, mire Spolarits komolyan gondolván a dolgot, közöljük ment, hogy szétválassza őket. A tréfából verekedés lett s eközben kapta Spolarits lágyékában a késszurást, amelytől másnap elvérzett.

Az esküdtbírósg a horváth anyanyelvű vádlott kihallgatására tolmácsul dr. Szmodics Jenő tolmácsot kérte le Budapestről. A délelőtti a tanúkihallgatásokkal telt el; a tárgyalást délután 5 órakor fejezte be a bíróság, amely felmentette a vádlottat.

VI. nap.

Halált okozó súlyos testisértés.

A mult év október 5-én bucsu volt Csákváron. Kis Ignác csákvári gazda is a korcsmába vitte családját, hogy élvezzék a bucsu örömeit. Egy külön asztalnál telepedtek le és nem akartak engedni asztalukhoz senkit, hogy szoros család körben tarták meg a bucsut. Német Lajos és legénypajtásai azonban odatelepedtek az asztalhoz, hiába tiltakozott ez ellen az öreg Kis Ignác. Természetesen összekapas lett a vége. A legények összebeszéltek, hogy hazamenet rálesnek Kisre és az éj leple alatt elbánnak vele. Így történt a véres esemény, a legények egyike bicskájával ugy hasba szúrta Kis Ignácot, hogy az elvérzett sebébe. Német Lajos került az esküdtszék elé halált okozó súlyos testisértéssel vádolva.

A tárgyalás elnöke Siposs Sándor, szavazóbírák Bodányi László és Sohár Béla, ügyész Hrabovszky Aurél, védő Angeli Ödön dr. volt. A tárgyalás folyik.

A Fejérmegyei Takarékpénztár
1909. évi február hó 20-án délután 4 órakor az intézet helyiségében

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a részvényesek, hivatkozással az alapszabályok 64. §-ára*) tisztelettel meghívatnak.

Tárgysorozat :

1. Az 1908. évi üzletforgalomról szóló igazgatósági jelentés.
2. Határozathozatal az igazgatóságnak az 1908. évi zárószámadás beterjesztése és ennek kapcsán a mérleg jóváhagyása, a tiszta jövedelem felosztása, illetve az osztalék megállapítása, a felügyelő-bizottság és az igazgatóságnak jegyzőkönyvileg leendő fölmentése tárgyában tett javaslatok fölött.
3. 15 napbiztosságra kötelezett igazgatósági tag, 6 póttag, 5 napbiztosságra nem kötelezett megyebeli igazgatósági tag, 3 felügyelő-bizottsági rendes és 2 póttagnak választása. Székesfehérvár, 1908. január 26.

Gróf Zichy Aladár,
elnök.

*) 64. §. Közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 héttel előbb nevére iratott és három nappal a közgyűlés előtt (ezuttal 1909. február 17-én déli 12 óráig) az intézet pénztáránál letételt.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.